

Tieslietu ministrija

MEDIĀCIJAS ATTĪSTĪBA LATVIJĀ; PILOTPROJEKTU REZULTĀTI

Irēna Kucina
valsts sekretāra vietniece
tiesu jautājumos

2018. gada 22. janvāris

Tieslietu ministrija

Mediācija, pilotprojekti

Mediācija ir mūsdienīga strīdu risināšanas metode. Un arī Latvijā tā pakāpeniski kļūst plašāk izmantota. **Mediācijas process ļauj strīda pusēm izprast savas patiesās vajadzības un intereses, kā rezultātā ir iespējams sasniegt rezultātu, kurā abas puses ir guvušas savu interešu un vajadzību apmierinājumu.**

Veiksmīgi īstenoti divi pilotprojekti:

- 1. Bez maksas mediatoru konsultācijas tiesās (t.s. «Mediācijas galdu» projekts);**
- 2. Bez maksas mediācija ģimenes strīdos.**

Tieslietu ministrija

Projekts - bezmaksas mediatoru konsultācijas tiesās [1]

Sertificētu mediatoru bezmaksas konsultācijas jau no 2016. gada pieejamas vairākās tiesās Rīgā un visā Latvijā:

Rīgā:

Latgales priekšpilsētas tiesā

Rīgas rajona tiesā

Vidzemes priekšpilsētas tiesā

Rīgas apgabaltiesā.

No šī gada 16.janvāra - Pārdaugavas tiesā.

Citur Latvijā:

Rīgas rajona tiesā Jūrmalā un Siguldā,

Jelgavas rajona tiesā,

Aizkraukles rajona tiesā.

No šī gada 1. februāra - Kurzemes apgabaltiesā (apkalpojot arī Liepājas tiesu).

Tieslietu ministrija

Projekts - Bez maksas mediatoru konsultācijas tiesās [2]

2017. gadā projekta gaitā sertificēti mediatori bezmaksas dežūrējuši aptuveni **300 dienas (1500h) un snieguši vairāk kā 196 konsultācijas.**

Ikvienam, kas nonācis līdz civiltiesiska strīda risināšanai tiesā, ir iespēja saņemt sertificēta mediatora bezmaksas konsultāciju (līdz vienai stundai), kuras laikā personas tiks iepazīstinātas ar mediācijas procesa būtību, norisi un noteikumiem, kā arī tiks izvērtēta iespēja konkrēto strīdu risināt mediācijas ceļā.

Tieslietu ministrija

Projekts - bezmaksas mediācija ģimenes strīdos [1]

No 2017. gada paplašināta mediācijas pieejamība, liekot īpašu uzsvaru uz **ģimenes strīdu risināšanu**, tādējādi uzsverot ģimenes stiprināšanas nepieciešamību un nozīmību, bērna labklājības nodrošināšanu.

No 2017. gada 1. janvāra līdz 31.decembrim bija pieejami bezmaksas sertificētu mediatoru pakalpojumi, lai palīdzētu risināt vecāku domstarpības, kas skar arī bērnu intereses, un stiprinātu ģimeņu stabilitāti. **Tika apmaksātas pirmās piecas mediācijas sesijas (katra 1 stundu gara).**

Lai nodrošinātu projekta ietvaros veikto mediāciju kvalitāti un mediatoru pieejamību, mediatoru **pakalpojumus projekta ietvaros nodrošina sertificēti mediatori.**

Tieslietu ministrija ir radusi iespēju **projekta turpināšanai arī šogad.**

Tieslietu ministrija

Projekts - Bez maksas mediācija ģimenes strīdos [2]

Iespēja pieteikties mediācijai projekta ietvaros paredzēta: **vecākiem, aizbildņiem, vai personām, kuru faktiskajā aprūpē un uzraudzībā atrodas bērns, savu savstarpējo strīdu, kas skar arī bērnus,** konstruktīvai risināšanai, arī tajos gadījumos, kad tiesā jau ierosināta lieta.

Projekta mērķi:

- risināt domstarpības cieņpilni
- censties saglabāt ģimeni, ja tas ir labākais risinājums
- nodrošināt turpmāku vecāku spēju kopīgi konstruktīvi risināt jautājumus, kas saistīti ar bērna ikdienas aprūpi, audzināšanu un izglītošanu.

Tieslietu ministrija

Projekts - Bez maksas mediācija ģimenes strīdos [3]

Kur iegūt informāciju? Kur pieteikties?

Sertificētu mediatoru padomē

<http://sertificetimediatori.lv>

e-pasts: smp@smp.lv

Tālrunis: 29800508

Jebkurā tiesā

Jautājiet tiesas kancelejā vai tiesnesim, kas skata Jūsu lietu

Tieslietu ministrija

Projekts - bezmaksas mediācija ģimenes strīdos, rezultāti [3]

2017. gadā projektā bija iesaistīti **26 sertificēti mediatori**.

Līdz 2017.gada decembra sākumam projekta ietvaros mediācijas pakalpojums kopā sniegts **291 ģimenei (uzsākot mediācijas procesu skaits)**.

Divās trešdaļās no šiem gadījumiem mediācijas process noslēdzies ar **pilnīgu vai daļēju vienošanos**.

Tieslietu ministrija

Mediācijas dienas

Pagājušajā gadā norisinājās **pirmās Mediācijas dienas**, kuru laikā sertificēti mediatori **informēja iedzīvotājus un pašvaldību iestādes par mediācijas sniegtajām iespējām**, kā arī piedāvāja bezmaksas konsultācijas.

Sertificētu mediatoru komanda viesojās sešās Latvijas pilsētās – Madonā un Cēsīs, Jēkabpilī, Talsos, kā arī Bauskā. Tika sniegtas arī elektroniskas konsultācijas.

Iespēju tikties ar sertificētiem mediatoriem klātienē kopumā izmantoja ap 100 iedzīvotāju un pašvaldību iestāžu darbinieku. **Šogad aprīļa beigās plānots turpināt veiksmīgi iesākto tradīciju.**

Tieslietu ministrija

Apmācības mediācijas jautājumos

Lai celtu tiesnešu un tiesu darbinieku kvalifikāciju mediācijas jautājumos ESF projekta «*Justīcija Attīstībai*» ietvaros:

- 2017. gada maijā norisinājās divu dienu konference: «Mediācija un Šķīrējtiesas: sasniegumi un izaicinājumi». Konferenci apmeklēja ap 150 dalībnieku - tiesneši, advokāti, mediatori, u.c. Konferences ietvaros notika arī mediācijas meistarklases profesionāļiem.
- Projekta ietvaros 2017. gadā uzsāktas mācības gan lai nodrošinātu pamatizpratni, gan lai veiktu padziļinātu apmācību mediācijas jautājumos. Mācības turpināsies visu 2018. gadu (mērķauditorija tiesneši, tiesu darbinieki, arī mediatori, zvērināti tiesu izpildītāji). **2017. gadā mācību grupas apmeklējušas gandrīz 200 personas, savukārt 2018. gadā plānota aptuveni 350 personu dalība.**

Tieslietu ministrija

Ieguvumi, izmantojot mediāciju:

Ietaupīts laiks un nauda

Process norit
**mierpilnā, neformālā
gaisotnē**, rūpējoties,
lai abas puses justos
droši

Process ir pilnībā
konfidenciāls

Ja uzsākta tiesvedība -
**atmaksāta valsts
nodeva 50%** apmērā

Tiesības izvēlēties
pieņemamu mediatoru,
jebkurā laikā atteikties
turpināt mediācijas
procesu.

Tieslietu ministrija

Mediācijas priekšrocības [1]

	Tiesas process	Mediācija
Laiks	✓ 51% civillietu tiek izskatīti līdz 6 mēnešiem	✓ Var būt pietiekami arī ar 1 sesiju. ✓ Ja nepieciešams, var ilgt 5-7 sesijas (katra vidēji stundu gara).
Izmaksas	✓ Par prasības celšanu tiesā prasītājam jānomaksā valsts nodeva. ✓ Valsts nodeva par mantisku prasību tiesā maksājama procentos no prasības summas. Par nemantisku prasību – likumā noteiktā apmērā. Piemēram, par laulības šķiršanu 149,20 eiro.	✓ Mediācijas izmaksas sedz abas puses kopīgi. ✓ Vidējās izmaksas ģimenes strīdos ir 30 eiro par mediācijas sesiju.

Tieslietu ministrija

Mediācijas priekšrocības [2]

	Tiesas process	Mediācija
Gaisotne	✓ Rada stresu. ✓ Pušu emocijām nav nozīmes. ✓ Tiek lemts prasības robežās par pieteiktajiem prasījumiem, nevis noskaidrotas pušu patiesās vajadzības.	✓ Rada mieru. ✓ Tiek ņemtas vērā pušu emocijas. ✓ Tiek noskaidrotas patiesās vajadzības, kas bieži vien nesakrīt ar to izvirzītajiem prasījumiem (pozīcijām).
Norise	✓ Notiek stingri atbilstoši likumā noteiktai procedūrai. ✓ Tiesas process ir atklāts. ✓ Tiesnesi, kurš skata lietu, nosaka pēc nejaušības principa.	✓ Notiek atbilstošu pušu noteiktai kārtībai. Ir elastīgs. ✓ Mediācijas process ir konfidenciāls. ✓ Mediatoru/-us izvēlas pašas puses

Tieslietu ministrija

Mediācijas priekšrocības [3]

	Tiesas process	Mediācija
Rezultāts	✓ Tiesa nosaka strīda risinājumu, apmierinot vai noraidot prasību. <i>Uzvarētājs-zaudētājs vai zaudētājs-zaudētājs</i> ✓ Tālāka komunikācija starp pusēm apgrūtināta vai pat neiespējama.	✓ Puses vienojas par strīda risinājumu, atbilstoši to vajadzībām. <i>Ieguvējs-ieguvējs</i> ✓ Atjaunota pušu spēja savstarpēji komunicēt vismaz lietišķā līmenī. ✓ Ja nevienojas, strīdu iespējams skatīt tiesā. ✓ Ja vienošanās panākta pēc lietas ierosināšanas tiesā, tiek atmaksāti 50% no samaksātās valsts nodevas.

Mediācija ceļš uz risinājumu

Kristīne Dārzniece
Sertificētu mediatoru padomes
priekšsēdētāja

2018.gada 22.janvāris

Kas ir mediācija?

- Brīvprātīgas sadarbības process, kurā puses cenšas panākt savstarpēji pieņemamu vienošanos savu domstarpību atrisināšanai ar mediatora starpniecību
- Mediators – pušu brīvi izraudzīta fiziskā persona, kura ir piekritusi vadīt mediāciju

Mediācijas likums

Sertificēti mediatori

- Sertificēts mediators – mediators, kurš normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir apguvis mediāciju un saņēmis sertifikātu, kas dod tiesības tikt iekļautam sertificētu mediatoru sarakstā
- Sertificētu mediatoru padome darbojas no pirmās Sertificētu mediatoru kopsapulces (27.11.2014.) saskaņā ar Mediācijas likumu

Mediācija var palīdzēt

- Tiek saglabātas savstarpējās attiecības
- Uzlabota savstarpēja komunikācija
- Abas puses ir ieguvējas
- Ietaupīti līdzekļi
- Ietaupīts laiks
- Konfidenciāls
- Pieņemtie lēmumi ir balstīti uz abu pušu interesēm
- Process ir neformāls un abas puses vienlīdz iekļaujošs
- Puses savstarpēji vienojoties, pašas izvēlas mediatoru
- Ja strīds jau ticis risināts tiesā, panākot risinājumu mediācijas ceļā, tiek atmaksāta valsts nodeva 50% apmērā

Mediatoru konsultācijas

No 2016.gada 15.septembra līdz 2018.gada 16.janvārim mediatori ir bezmaksas dežūrējuši tiesās **vairāk kā 300** dienas (1500 h) - no tām sniegtas **196** konsultācijas.

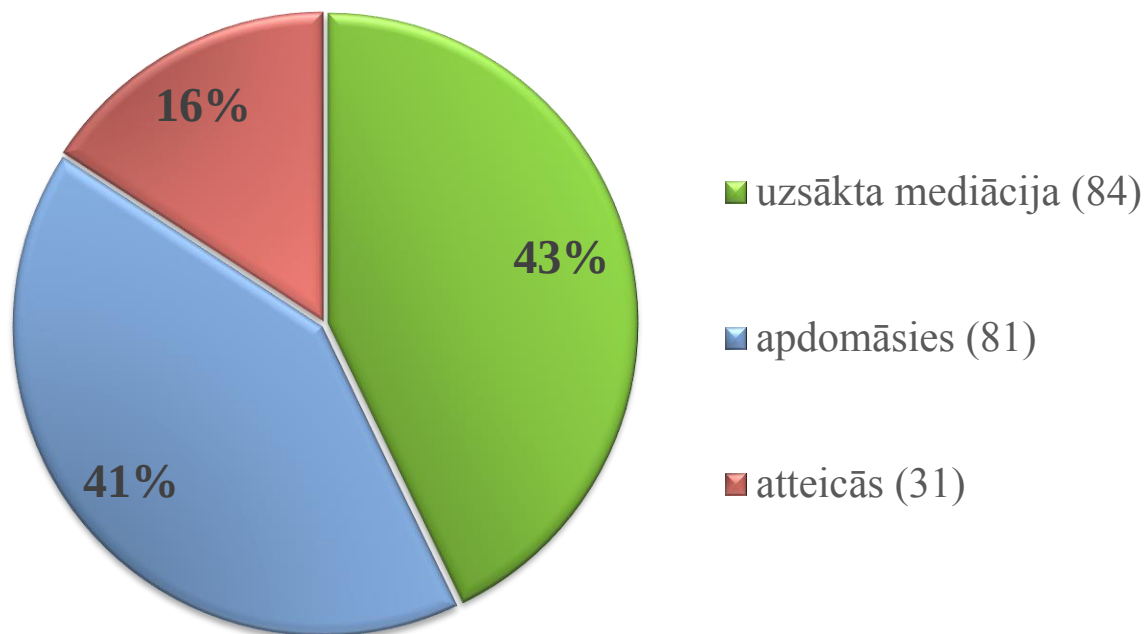
No 2018.gada janvāra mediatori dežūrē:

- Rīgas apgabaltiesā katru pirmdienu, trešdienu
- Vidzemes priekšpilsētas tiesā katru otrdienu
- Latgales priekšpilsētas, Rīgas rajona tiesā katru ceturtdienu
- Pārdaugavas tiesā katru otrdienu
- Jelgavas, Aizkraukles, Jūrmalas tiesās pēc pieprasījuma
- Kurzemes apgabaltiesā Liepājā(no 01.02.18)

Mediācijas galdi

2016.gada septembris - 2018.gada 16.janvāris

196 konsultācijas

Ģimenes mediācijas projekts

Ģimenes strīdi

Mediācijas
sesijas

1	2	3
4	5	

**BEZ
MAKSAS**

Projekta ietvaros **pirmās 5** mediācijas
sesijas (katra 60 minūšu apmērā), ko
vadījis sertificēts mediators, pusēm būs
bez maksas.

Ģimenes mediācijas projekts

**Rezultāti no 2017.gada 1.janvāra līdz
31.decembrim**

- Iesaistījušies 26 mediatori
- 291 mediācijas procesi, no kuriem:
 - 121 izbeigti ar pilnīgu vienošanos
 - 43 izbeigti ar daļēju vienošanos
 - 85 izbeigti bez vienošanās
 - 42 mediācijas procesi turpinās

Ģimenes mediācijas procesos risinātie jautājumi

- 169** bērnu saskarsmes jautājumi
- 123** vecāku attiecības un savstarpējā komunikācija
- 77** uzturlīdzekļu apmērs un maksāšanas kārtība
- 68** bērnu dzīvesvietas noteikšana
- 59** laulības šķiršana
- 56** bērnu audzināšanas jautājumi
- 53** apgādība, aizgādība, izglītība, izvešana no valsts
u.c.

Kas visbiežāk iesaka mediāciju

- 142 tiesa, advokāts
- 56 bāriņtiesa
- 29 sociālais darbinieks, psihologs
- 28 draugi, ģimenes locekļi
- 24 masu mediji, internets

Kur un kā pieteikties

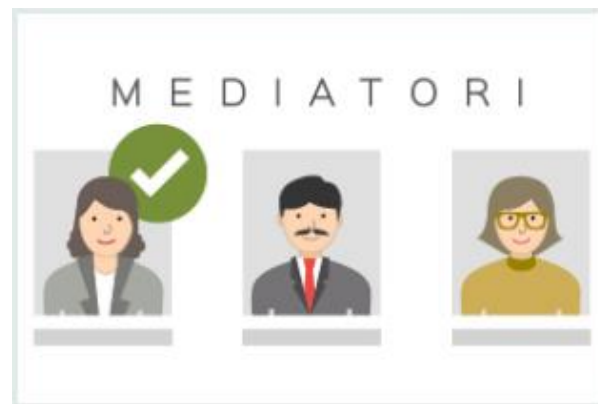

Lai izvērtētu iespējas saņemt pakalpojumu,
klientiem jāvēršas:

- pie projektā iesaistīta sertificēta mediators
- Sertificētu mediatoru padomē

www.sertificetimediatori.lv

mediacija@smp.lv, info tālr.29800508

Paldies par uzmanību!

Bezmaksas mediācija ģimenēm

Sertificētu mediatoru padome
mediacija@smp.lv, tālr.29800508
www.sertificetimediatori.lv

Pārrobežu mediācija

- Brīvprātīgs, strukturēts, bet elastīgs process, kas veicina strīdu miermīlīgu un konstruktīvu risinājumu ģimenes tiesību jautājumos.
- Puses pašas uzņemas atbildību / kontrolē sava konflikta atrisināšanu.
- Kompromisa panākšana, kas ļauj izvairīties no “uzvarētājs” vs. “zaudētājs” situācijas.
- Mediācija kā bērnu civiltiesiskās nolaupīšanas prevencija.

Pārrobežu mediācija

- Priekšrocības:
 - Kontakts neformālā atmosfērā;
 - Ilgtspējīgs risinājums ilgstošai turpmākai sadarbībai;
 - Palīdz novērst konflikta saasināšanos;
 - Veids kā izvairīties no dārgas tiesvedības;
 - Sava strīda risināšanas stratēģija;
 - Juridiski un ārpusjuridiski apsvērumu apspriešana;
 - Īpaši izdevīgs risinājums, ja konflikts aptver vairākas valstis

Tieslietu ministrija

Paldies par uzmanību!